

Zwillbröckse Flamingo's in 2011 en 2012

Eerst iets over 2011 In 2008, 2009 en 2010 ging het niet voor de wind met de flamingo's. Elk jaar werden de terpen gemaakt waar de nestkom op komt, het ei kwam er in en dan ging het weer mis. Zeer waarschijnlijk weet Reintje de Vos hier meer van, want er waren ook veel meeuwen- en ganzennesten verstoord en zo her en der lagen er dode ganzen. Het aantal meeuwen is de laatste jaren ook drastisch gedaald. Maar nu er om bijna driekwart van het eiland een stevig hekwerk is geplaatst in het water, hopen we dat de vos er van af ziet. Eerst was er sprake van dat aan het hek ook een schrikdraad met stroom er op zou komen, maar dat is niet gebeurd. De eerste flamingo dit jaar was een Chileense Flamingo op 9 februari.

Ook dit jaar weer had een groot gedeelte van de balts in maart plaats op het Veluwemeer. Vooral het groepsmachieren waarbij de Grote Flamingo's het initiatief namen en de Caribische en Chileense Flamingo's zich direct aansloten, is een heel fascinerend gezicht. In een colonne dicht op elkaar lopen ze steeds heen en weer met de koppen recht omhoog om op elk draaipunt gelijk te stoppen en gelijk weer te beginnen. Ook met hun koppen maken ze dan allemaal tegelijk rukkende draaiende bewegingen. Soms wordt hier even mee gestopt om een van de vele andere balts bewegingen te demonstreren. Bij een zacht voorjaar is dit ook in het Zwillbröck waar te nemen, maar dit jaar niet want op 17 maart was er zelfs geen enkele flamingo meer. Op zondagmorgen 20-3 was ik om 6.30u op het Zwillbröck. Er hing een dikke mistsluier boven het water en de heide die mooi wit was aangevoren. Wat is de natuur dan mooi. Door de mist zie je dan een groep roze/witte vogels. Gelukkig, de flamingo's zijn er weer. Na een uur loste de zon de mist op en kon ik proberen de nummers af te lezen wat op één na goed is gelukt. 12 Soms maken de flamingo's uitstapjes naar bv. het Haaksbergerveen of de waterplassen bij Zelhem. In april en mei zijn hier de grootste aantallen flamingo's. In juni vertrokken tot nu toe geleidelijk al weer de meeste niet broedende vogels. De broedende vogels vertrekken ook regelmatig voor enkele dagen om te foerageren, meestal naar het Veluwemeer.

Op 21-4 waren er b.v. In totaal 34 flamingo's, de groep bestond uit: 9 Grote Flamingo's (ZV15-33-42 en een met alleen een aluminium ring Rechts) 1 Caribische en 24 Chileense Flamingo's (ZV9-11-29-32-38-39-41-44) Het eerste ei werd dit jaar gelegd op 27 april, en op 9 mei waren er zeker al 8. Op 11 mei werd op 17 plekken gezeten, maar dat wil nog niet zeggen dat er 17 nesten zijn want dat kun je door het langer wordende riet niet meer zien. Jammer genoeg zijn de eerste 3 nesten waar al een ei in lag verdwenen. Bij een nest lag het ei onderaan de voet van het terpnest en de flamingo is niet in staat om het ei weer in het nest te krijgen. Zeer waarschijnlijk is het door een schrikreactie van de broedvogel uit het nest gerold.

Op 31 mei zijn er de eerste 3 jongen en zitten er nog 4 op een ei en enkele dagen later op 9 juni laten zich 4 jongen aan de rand van het water zien. De jongen blijven de eerste 5 tot 10 dagen op het nest. Op 30 juni zijn er 6 jongen te zien. De jongste is dan ongeveer 10 dagen oud. Opmerkelijk is wel dat er ruim 20 dagen verschil was tussen het jongste en oudste jong, meestal is dit niet meer dan 15 dagen, of zelf nog minder.

De meeuwen waren dit jaar op 18 juli bijna allemaal vertrokken. Wanneer de jonge Kok- en Zwartkopmeeuwen goed kunnen vliegen, komen ze hier dit jaar niet meer terug. De 6 jonge flamingo's kunnen geringd worden als ze 6 tot 8 weken oud zijn. Dat gebeurde dit jaar op 27 juli. Bij

deze actie zullen ongeveer 25 mensen actief helpen. Om 10.00 uur verzamelen we ons dan bij het Biologische Station. De groep wordt dan in tweeën gesplitst, de ene helft stelt zich op aan de west kant van het broedeiland en de anderen aan de noordoost kant. Daarna vormen we een cirkel om de jongen heen die steeds kleiner wordt. Eerst rennen de jongen nog wat het water in maar als je er dicht bij bent houden ze zich stil op het water zodat je ze zo kan opnemen. Dan krijgen ze een aluminium ring om en om de andere poot een rode kunststof ring van 5 cm met wit opschrift. De jongste was nog maar 37 dagen oud, maar kon toch al geringd worden, zodat we ze niet voor een 2e keer hoefden te storen. Na ongeveer 10 weken kunnen ze vliegen.

Een heel bijzondere waarneming deed ik op 10 augustus, toen kon ik het één na kleinste jong (ZV53) lange tijd niet vinden, maar na anderhalf uur zoeken vond ik hem voor dood op een stronk liggen. Er stond een harde wind en het water ging soms met golfjes over zijn kop die plat op de stronk lag. Daar heeft hij zo zeker een half uur gelegen zonder zich te bewegen. Door de telescoop kon ik goed zien dat zijn schouder en vleugel veren door de wind omhoog werden geblazen. Ik dacht die is dood, maar wat was mijn verbazing groot toen ik daar ZV53 de volgende dag weer rond zag huppelen.

Op 28-8-2011 is er een melding van een juveniele flamingo op het Veluwemeer, dit moet dan ZV51 zijn omdat de andere 5 nog op het Zwillbröcker Venn zijn. Deze is dan net 90 dagen oud. De laatste flamingo in 2011 op het Zwillbröcker Venn heb ik waargenomen op 27-9. Er was toen nog 1 ongeringde adulte Chileen met de 2 kleinste jongen ZV50 en ZV53. De kleinste "ZV50" was toen 99 dagen en het andere jong enkele dagen ouder. Op 30-10-2011 wordt op "waarneming.nl" 5 juveniele flamingo's gemeld op het Veluwemeer. Op 17-1-2012 zijn in de Zeeland 46 flamingo's waargenomen. Dit waren 8 Grote Flamingo's, 1 Caribische Flamingo, 3 Kleine Flamingo's, 35 Chileense Flamingo's, de 6 juveniele flamingo's en 3 niet geïdentificeerde flamingo's. Dit is denk ik wel de complete groep flamingo's die in België, Duitsland en Nederland vrij rond vliegt. De 6 jongen van 2011 zijn dus met succes uitgevlogen, dat is een mooi resultaat.

Nu iets over het rampjaar 2012 Dit jaar kwamen de flamingo's wat later, namelijk op 29 februari omdat de winter lang aanhield. Het aantal kan ook per dag sterk verschillen, bv op 9 maart waren er al 30 flamingo's. De groep bestond toen uit 19 Chileense Flamingo's, 10 Grote Flamingo's en de hybride Chileense Flamingo/Grote Flamingo (ZV47). Van 18 t/m 20 maart schitterden de flamingo's weer door afwezigheid. Hierna was er een tiental tot 4 en 5 april, want toen waren ze door onbekende reden allemaal weg. Op 29 maart zag ik 3 stel Zwartkopmeeuwen, deze broeden hier de laatste jaren ook regelmatig, soms zelfs met 16 paar dicht op elkaar in de Kokmeeuw kolonie.

Voederende Grote Flamingo

Na 10 april begon het serieuzer te worden, de aantallen liepen geleidelijk op. Vanaf 20 april schommelen de aantallen tussen de 26 en 35 stuks. Eerst vormden ze nog 3 groepen, een broedgroep uiterst recht op de landtong (5 nesten), een broedgroep in het midden aan de achterkant van het eiland (waarschijnlijk meer dan 13 nesten) en de rest baltsend/foeragerend voor het eiland. Het eerste ei werd gelegd rond 26 april, en op 9 mei heb ik 3eieren kunnen zien. Door het opgroeiende riet worden de nesten al gauw aan het oog onttrokken. De flamingo's broeden 28/30 dagen, dus eind mei zouden er dus jongen kunnen zijn, maar het liep heel anders. Op 24 mei was de rechter broedplek opeens helemaal leeg en de Caribische Flamingo met zijn partner (de Grote Flamingo – ongeringd) die op de andere broedplek broeden, hadden het nest ook verlaten en de anderen die er nog zaten waren erg onrustig. Op de camera in het Biologisch Station bleek dat er in de nacht van 23 op 24 mei wel 6 keer een vos op het eiland was geweest. Het hekwerk werd nog diezelfde dag aan beide zijden verlengd met schapengaas. Op 25 mei was er een Chileense Flamingo met naar later bleek een vleugel uit de kom. De Caribische Flamingo en zijn partner de ongeringde Grote Flamingo zijn na 27 mei hier niet meer gezien. Ze hadden als een van de eersten een ei en konden al een jong hebben. De vos bezocht de dagen er na nog elke nacht het eiland. Daarom werd er ook een camera op het hekwerk gericht om te zien waar ze vandaan kwamen. Tot hun grote verbazing zagen ze hoe de vos met 2 jongen zich door het hekwerk wurmden, iets wat niet voor mogelijk werd gehouden. Door deze kennis werden er 2 draden met stroom er op aan het hekwerk bevestigd, een vlak boven het water en de ander 25 cm hoger. Dit heeft gewerkt, want de vossen zijn daarna niet meer op het eiland geweest.

De flamingo's hebben eind juni een nieuwe broedplek bezet wat heel uitzonderlijk is omdat ze al een bijna voltooid broedsel hadden en dan volgens de boeken niet meer opnieuw tot broeden overgaan. Op 10 juli waren weer minstens 8 plekken bezet en zijn er 6 eieren gezien. Dus toch maar even afwachten hoeveel eieren er echt liggen. En met resultaat, want eind juli lieten zich 3 jongen zien. Van 6 juli tot 17 juli liep er steeds een Heilige Ibis op de broedplek. In andere jaren verlaten meestal de niet broedende flamingo's in juli het Zwillbrocker Venn, maar dit jaar verblijven de meeste nog hier tot in augustus. Het kan zijn dat de Chileen met de vleugel uit de kom en zijn partner die heel vaak in zijn gezelschap verbleef, aantrekkingskracht op de anderen uitoefende. Op donderdag 13 september werden de 3 jongen geringd en de gehandicapte Chileense Flamingo opgepakt en kon er geconstateerd worden dat de vleugel uit de kom was. De Chileen is door het Zoo Hannover opgevangen en zal vrijwel zeker nooit meer kunnen vliegen. Enkele dagen na het ringen werden er steeds nog maar twee jongen gezien met steeds een ouder als oppas. Dat waren altijd ZV03, ZV29 of een ongeringde Chileen, zeer waarschijnlijk de ouders van de jongen. Op 17 oktober ligt ZV29 een van de ouders van de jongen plat op het water en een medewerker van het Biologisch Station vertelde mij dat het een poot gebroken had. Deze is ook naar het Zoo-Hannover gebracht. Op 24-10-2012 zijn er alleen nog 2 jongen in goede conditie en ze lieten zien dat ze al een paar rondjes konden vliegen en kort hierna zijn ze uitgevlogen maar er zijn tot 1-3-2013 nog geen meldingen van deze jongen binnen gekomen. Dus het jaar 2013 heeft na een bizarre zomer heel misschien 2 jonge flamingo's opgeleverd, maar er zijn ook 2 adulte Chileense Flamingo's afgevoerd.

Foto's en tekst: Willie Smeenk

Foto's 2007-2010

<https://picasaweb.google.com/108076255808988592594/FlamingoSin20072010?authuser=0&feat=directlink> Foto's 2011

<https://picasaweb.google.com/108076255808988592594/FlamigoSZwillbrockerVennIn2011?authuser=0&feat=directlink> Foto's 2012

<https://picasaweb.google.com/108076255808988592594/FlamingoS2012?authuser=0&feat=directlink>